

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	34959
Nom	Història del pensament polític
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	9.0
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1300 - Grau de Ciències Polítiques i de l'Administració Pública	Facultat de Dret	2	Anual
1922 - Programa Doble Titulació Dret-Ciències Polítiques i AA.PP.	Facultat de Dret	2	Anual
1924 - Programa Doble Titulació CCPPAA-Sociologia	Facultat de Dret	2	Anual
1925 - Programa Doble Titulació Sociologia-CCPPAA	Facultat de Ciències Socials	2	Anual

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1300 - Grau de Ciències Polítiques i de l'Administració Pública	7 - Ciències Polítiques	Formació Bàsica
1922 - Programa Doble Titulació Dret-Ciències Polítiques i AA.PP.	3 - Assignatures obligatòries de segon curs	Obligatòria
1924 - Programa Doble Titulació CCPPAA-Sociologia	2 - Assignatures obligatòries de segon curs	Obligatòria
1925 - Programa Doble Titulació Sociologia-CCPPAA	2 - Assignatures obligatòries de segon curs	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
MARTIN CUBAS, JOAQUIN	55 - Dret Constitucional, Ciència Política i de l'Administració

RESUM

L'assignatura *Història del Pensament Polític* és una assignatura anual de 9 crèdits que s'imparteix en el segon curs del Grau de Ciències Polítiques i Administració Pública. El seu caràcter d'assignatura bàsica la converteix en fonamental entre els diferents estudis conduents al grau i, malgrat la seva autonomia, està especialment vinculada a altres assignatures de la titulació, entre altres, Fonaments de Ciència Política I (1r curs) on l'alumne té un primer contacte amb les grans teories polítiques en la història del pensament, o Teoria i Filosofia Política Contemporània (4rt curs) els continguts de la qual resulten incomprensibles sense disposar del bagatge teòric que aporta l'estudi de les idees i formes polítiques en el seu desenvolupament històric.

L'assignatura *Història del Pensament Polític* pretén abordar l'estudi de les grans teories polítiques al llarg de la nostra història. Amb este objectiu, després d'una aproximació inicial als problemes metodològics i a la diferenciació teoria-pràctica política, ens introduïrem en l'estudi de les grans fites que han marcat l'evolució de les idees polítiques: des de les idees que acompanyen el sorgir de les societats polítiques, passant per les teoritzacions entorn de la polis, els imperis, el feudalisme, fins a arribar a les més característiques entorn de l'Estat i les seues distintes evolucions.

Dins d'eixe marc general fem especial insistència en l'estudi dels problemes polítics en l'antiga Grècia, detenint-nos especialment en les aportacions teòriques dels sofistes, de Plató i d'Aristòtil. S'estudien també les respostes de les escoles hel·lenístiques a la crisi de la polis i l'aparició de la República i l'Imperi com noves formes polítiques. Analtzem com l'estoïcisme servix de pont entre la realitat en què viuen autors com a Ciceró o Sèneca i les noves idees que poc després aportarà el cristianisme.

La teologia i, en especial, l'aportació d'Agustín de Hipona i de l'agustinismo polític posterior seran el nou fil conductor que, a través de les lluites entre el Papat i l'Imperi en el marc d'una societat feudal amb dinàmiques pròpies, ens conduïx a la recuperació de la raó en el pensament polític per Tomás d'Aquino, al fracàs del de l'erasmisme davant de la reforma i la contrareforma i a l'inici de les guerres de religió, terreny germinal per a idees polítiques que hauran de revolucionar les nostres formes d'organitzar-nos políticament.

Estem davant dels albors del naixement de l'Estat i l'aparició dels seus grans teòrics, Maquiavel i Hoobes, entre altres. Estos autors, a més de situar a l'Estat en el centre de la seua reflexió, assumixen noves perspectives epistemològiques, com a forma de superar els plantejaments teològics, que ens situen ja en la modernitat. Des d'estes referències l'assignatura ens introduïx en l'estudi dels teòrics del primer liberalisme -Locke i Montesquieu-, dels seus crítics -Rousseau-, en les idees de les revolucions americana -Madison, Hamilton, Hi ha- i francesa -Siéyes, els jacobins- que són el punt de partida per a l'estudi de les principals corrents de pensament en el liberalisme huitcentista -Constant, Kant, Tocqueville, Benthan, Stuart Mill- i de les reaccions contrarevolucionàries -Maistre, Donoso- o conservadores -Burke-. L'estudi de la democratització del liberalisme ens conduirà, al seu torn, a l'estudi del sorgiment de les teories elitistas. Tambien abordem els orígens ideològics del fenomen nacionalista en el segle XIX -Herder, Fichte, Renan- i, en especial, les alternatives socialista i autoritària al liberalisme, idees totes elles que van marcar especialment la història de la primera mitat del segle XX. A partir d'ací, situats ja en la postguerra mundial analitzarem els distints corrents del pensament convergent social-liberal i, d'un altre costat, les postures crítiques o alternatives al mateix -neoliberalisme, neoconservadurismo, teoria crítica, nova esquerra-. La crisi de l'Estat de Benestar, a

partir dels anys setanta, i l'estudi de les distintes respostes teòriques i pràctiques que es plantejan ens permeten situar-nos en el llindar del segle XXI davant del fenomen de la globalització i els interrogants més rellevants que en l'actualitat estan oberts per a la teoria política com, per exemple i entre altres, la crisi de l'Estat, la qualitat de les nostres democràcies, la sostenibilitat de les nostres societats, la igualtat de gènere o els conflictes culturals en el món.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Per a cursar amb aprofitament esta matèria es recomana haver superat amb èxit l'assignatura Fonaments de la Ciència Política i de l'Administració I.

COMPETÈNCIES

1300 - Grau de Ciències Polítiques i de l'Administració Pública

- Capacitat per a relacionar i estructurar informació provinent de diverses fonts i d'integrar idees i coneixements de rellevància en les ciències polítiques i de l'administració pública.
- Posseir coneixement i capacitat de comprensió de fets essencials, conceptes, principis i teories relatives a les ciències polítiques i de l'administració pública, així com l'espectre de les seues disciplines de referència.
- Posseir les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors o millorar la seua formació amb un cert grau d'autonomia.
- Conèixer i saber analitzar l'estructura i funcionament dels sistemes i processos polítics, els seus elements, així com la seua dimensió històrica, amb una atenció especial al sistema polític espanyol i al de la Unió Europea.
- Conèixer i saber analitzar les característiques i pautes d'actuació dels principals actors polítics (partits, sindicats, grups d'interès i nous moviments socials).
- Conèixer i saber analitzar els processos electorals, tant des del punt de vista institucional, com des del comportament dels actors col·lectius i individuals.
- Conèixer i saber analitzar les pautes i tendències del comportament dels actors polítics col·lectius i dels ciutadans, els seus valors democràtics i els drets fonamentals.
- Saber dissenyar i analitzar estratègies i campanyes polítiques, transmetre missatges i informació política i qüestions de debat públic.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

- CA1. Conèixer les principals concepcions de la Teoria Política i la seua plasmació en la Ciència Política
- CA2. Saber analitzar els diversos aspectes de les concepcions polítiques en relació amb la seua respectiva societat
- CA3. Saber analitzar els diversos aspectes de les concepcions polítiques en relació amb les formes d'organització política
- CA4. Saber desenvolupar l'esperit crític
- CA5. Saber analitzar críticament textos polítics

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. INTRODUCCIÓ METODOLÒGICA

Presentació de l'assignatura .- Introducció als seus continguts .- Metodologies en la història del pensament polític.

2. LA ANTIGÜETAT CLÁSICA

Els inicis de les idees polítiques en l'Antiguitat .- El pensament polític a Grècia: els sofistes, Plató, Aristòtil i les escoles hellenístiques .- El pensament polític a Roma: l'estoïcisme, de la República a l'Imperi.

3. EL PENSAMENT MEDIEVAL

La construcció del pensament polític cristià: dels orígens a Agustí d'Hipona .- El feudalisme i la pugna pel poder suprem: entre el cesaropapisme i les teories hierocràtiques .- L'agustinisme polític .- La recuperació de la raó: l'escolasticisme i Tomàs d'Aquino .- L'alternativa conciliar com a teoria ascendent del poder.

4. ELS ORÍGENS DE LA MODERNITAT

La fi de l'Edat Mitjana: renaixement, humanisme i reforma .- El sorgiment del pensament utòpic .- El naixement de l'Estat: de la raó d'Estat i l'autonomia de la política .- Les idees de l'absolutisme polític .- Els inicis del liberalisme : del pensament il·lustrat a la revolució anglesa.

5. EL LIBERALISME

Les idees polítiques del liberalisme revolucionari .- La teoria germana de l'Estat liberal .- El liberalisme utilitarista .- La radicalització i democratització del liberalisme .- Les resistències als canvis: conservadorisme i reacció .- El sorgiment del nacionalisme com a ideologia.

6. LA CRISI DEL LIBERALISME

L'alternativa elitista a la crisi del liberalisme finisecular .- La revolució com a superació de l'Estat liberal: les diferents corrents del socialisme i l'anarquisme .- El desafiament no democràtic a l'Estat liberal: nazisme, feixisme i totalitarisme comunista.

7. EL LIBERALISME DEL BENESTAR

El consens social-liberal i la tesi de la fi de les ideologies: l'Estat del benestar- La construcció d'un pensament alternatiu: la nova esquerra i la nova dreta .- El sorgiment de nous plantejaments ideològics: pacifisme, ecologisme i feminisme .- La resistència a la desaparició del Estat del Benestar: de John Rawls a la tercera via.

8. EL DEBAT IDEOLÒGIC A L'ACTUALITAT

Les ideologies polítiques al llindar del segle XXI: de la tesi de la fi de la historia als problemes de la globalització .- Teoria democràtica i debat ideològic: l'estat de la qüestió.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	90,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Elaboració de treballs individuals	30,00	0
Estudi i treball autònom	20,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	40,00	0
Preparació de classes de teoria	20,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	20,00	0
TOTAL	225,00	

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia d'ensenyança en l'assignatura *Història del pensament polític* se sustenta en els següents cinc tipus d'activitats:

- o Classes magistrals
- o Pràctiques en classe: anàlisi de text, debats dirigits, exposicions i semblants.
- o Treballs pràctics fora de la classe: lectures i anàlisi sobre obres 'clàssiques' de pensament polític.
- o Activitats complementàries: cineforum, conferències, taules redones i altres de similars.
- o Estudi i treball autònom (no guiado): preparació prèvia de les sessions de teoria, lectura de textos, recopilació i anàlisi de la informació.

El caràcter teoricopràctic del curs *d'Història de Pensament Polític* permet que es tracten les qüestions del programa des d'eixa doble i complementària perspectiva: les reflexions teòriques facilitades pel professor i el treball dels textos clau del pensament polític per part dels alumnes.

En les classes teòriques, la transmissió de coneixements es realitzarà fonamentalment a través de la classe magistral. En la mateixa, el docent tractarà de transmetre els continguts essencials de l'assignatura acostant-los a la realitat per mitjà del recurs a exemples, ús de textos seleccionats i altres materials. Al temps, es demanarà la participació activa dels estudiants que podrà concretar-se -a més de en la dinàmica quotidiana de la classe- en exposicions o debats sobre determinats temes, tant en les classes teòriques com en les pràctiques.

Els estudiants han de fer una lectura prèvia d'estudi sobre els continguts programats per a cada sessió; a este fi recorreran als manuals i articles científics recomanats; a les explicacions del professor en les classes teòriques quan es tracte de classes pràctiques; i a la lectura dels textos originals recomanats o d'altres treballs complementaris quan així li l'indique el professor de l'assignatura.

Els textos dels autors triats i la seua anàlisi constitueixen un punt de suport fonamental en el desenrotllament del programa. Les pràctiques, excepte el treball sobre una obra clàssica o indicació del professor, s'elaboraran i debatran en el transcurs de les classes pràctiques, havent d'entregar el treball realitzat al finalitzar cada classe pràctica. El treball, si és el cas, sobre una obra clàssica s'entregarà i defensarà, segons els criteris que dispose el professor de l'assignatura, al finalitzar el primer semestre.

Les tutories es realitzaran de forma individual o, quan les circumstàncies ho requerisquen, en grup a fi de resoldre dubtes, atendre problemes en relació a l'assignatura, dirigir els treballs demandats, entre altres raons que així ho requerisquen.

Fora de les hores lectives es realitzarà un mínim de dos activitats complementàries. Estes podran consistir en la projecció de pel·lícules, conferències, tallers i seminaris, així com visites institucionals que se n'aniran anunciant al llarg del curs. Les activitats complementàries es realitzaran preferentment en el dia assignat per la Facultat.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura es compon de 2 elements, tant en la primera com en la segona convocatòries:

a) Examen: a l'acabar el curs es realitzarà una prova final sobre tots els continguts de l'assignatura, s'hagen impartit en l'aula o no, i els materials que es compreguen en les diverses sessions. Esta prova tindrà un valor del 60 per cent de la nota global. Perquè al valor d'esta part se sumix al de les pràctiques, l'alumne haurà d'haver obtingut almenys un 4 (sobre 10) .

b) Avaluació contínua/Pràctiques: Al llarg del semestre se n'aniran realitzant treballs pràctics i activitats complementàries de diversa índole que hauran d'entregar a classe el dia de la seua realització (normalment exigiran que l'alumne haja treballat prèviament els materials indicats pel professor) . El contingut d'estos treballs pràctics en classe constituïx també materials i continguts del curs, per la qual cosa pot ser susceptible de formar part de la prova de final de curs, al marge que l'alumne haja realitzat i ben totes les entregues. Les pràctiques tindran un valor del 40 per cent de la nota final (dividint-se de manera equitativa (20%) entre les dos parts del curs en cas d'assignatures anuals). El professor informará oportunament de quins exercicis tindran caràcter avaluable.

Les pràctiques no realitzades, per la seua naturalesa d'activitats d'avaluació contínua, no seran recuperables amb posterioritat ni tampoc per a la segona convocatòria

REFERÈNCIES

Bàsiques

- ANTÓN MENTÓN, J. Ideologías y movimientos políticos contemporáneos, Madrid, Tecnos, 2006
- ARTETA, A.; GARCÍA, E. y MÁIZ, R. (eds.) Teoría política: poder, moral, democracia, Madrid, Alianza, 2008
- PRIETO, F. Historia de las ideas y de las formas políticas, varios tomos, Madrid, Unión, 1990
- SABINE, G. Historia de la teoría política, México, Fondo de Cultura Económica, 2005
- TOUCHARD, J. Historia de las ideas políticas, Madrid, Tecnos, 2006

Complementàries

- Los recomendados adicionalmente en los anexos por los profesores responsables de cada grupo.
- OAKESHOTT, Michael (2012 y 2013) Lecciones de historia del pensamiento político, 2 vols., Madrid: Unión editorial